

SÆNKELSEN AF DEN KRIMINELLE LAVALDER

ANNA PIIL DAMM, AARHUS UNIVERSITET
BRITT ØSTERGAARD LARSEN, VIVE

HELENA SKYT NIELSEN, AARHUS UNIVERSITET
MARIANNE SIMONSEN, AARHUS UNIVERSITET

TRYGFONDENS BØRNEFORSKNINGSCENTER

DANSK KRIMINALISTFORENING, 5 OKT. 2017

Sænkelsen af den kriminelle lavalder

- Politisk reform: vedtaget 17. marts 2010, og indført fra 1. juli 2010 til 28. februar 2012, hvor regeringen sænkede den kriminelle lavalder i Danmark fra 15 til 14 år.
- Baggrund: som del af finanslovsforhandlingerne i efteråret 2009 blev afsat penge til udgifter til at sænke den kriminelle lavalder til 14 år.
- Indhold: Lovpakke skulle ”sikre mere konsekvens, opfølgning og omsorg”.
- Politiske intentioner: Generalpræventiv og individuel præventiv effekt på 14 åriges kriminalitet.
- Historik: Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet afviste i deres betænkning fra september 2009, at en sænkelse af den kriminelle lavalder ville medføre en mindskelse i kriminaliteten.

Den kriminelle lavalder

Under den kriminelle lavalder

- **System:** Politi og de sociale myndigheder.
- **Lovgivning:** Lov om social service.
- **Behandling af sagen:** De sociale myndigheder afgør, hvorvidt og hvordan den mistænkte skal modtage sociale foranstaltninger.
- **Sanktioner:** fx deltagelse i overvågede aktiviteter, kontaktperson, forebyggende foranstaltninger i familien, anbringelse uden for hjemmet i plejefamilie el. på institution.
- **Institutioner:** Døgninstitutioner, og for børn og unge ned til 12 år (med dispensation 10 år) sikrede institutioner.

Over den kriminelle lavalder

- **System:** Politi og retssystem (samt de sociale myndigheder).
- **Lovgivning:** Retsplejeloven, straffeloven og øvrige særlove.
- **Behandling af sagen:** Hvis politiet rejser sigtelse behandles sagen hos anklagemyndighed og domstole.
- **Sanktioner:** Bøde, påtale undladt (med advarsel), tiltalefrafald med vilkår (ungdomskontrakt), ungdomssanktion, betinget og ubetinget fængselsstraf.
- Ved fældende afgørelse og gentagen eller alvorlig kriminalitet: plettet straffeattest.
- **Institutioner:** Sikrede institutioner, særlige afdelinger for unge i Jyderup statsfængsel og Ringe statsfængsel.

Forskningsspørgsmål

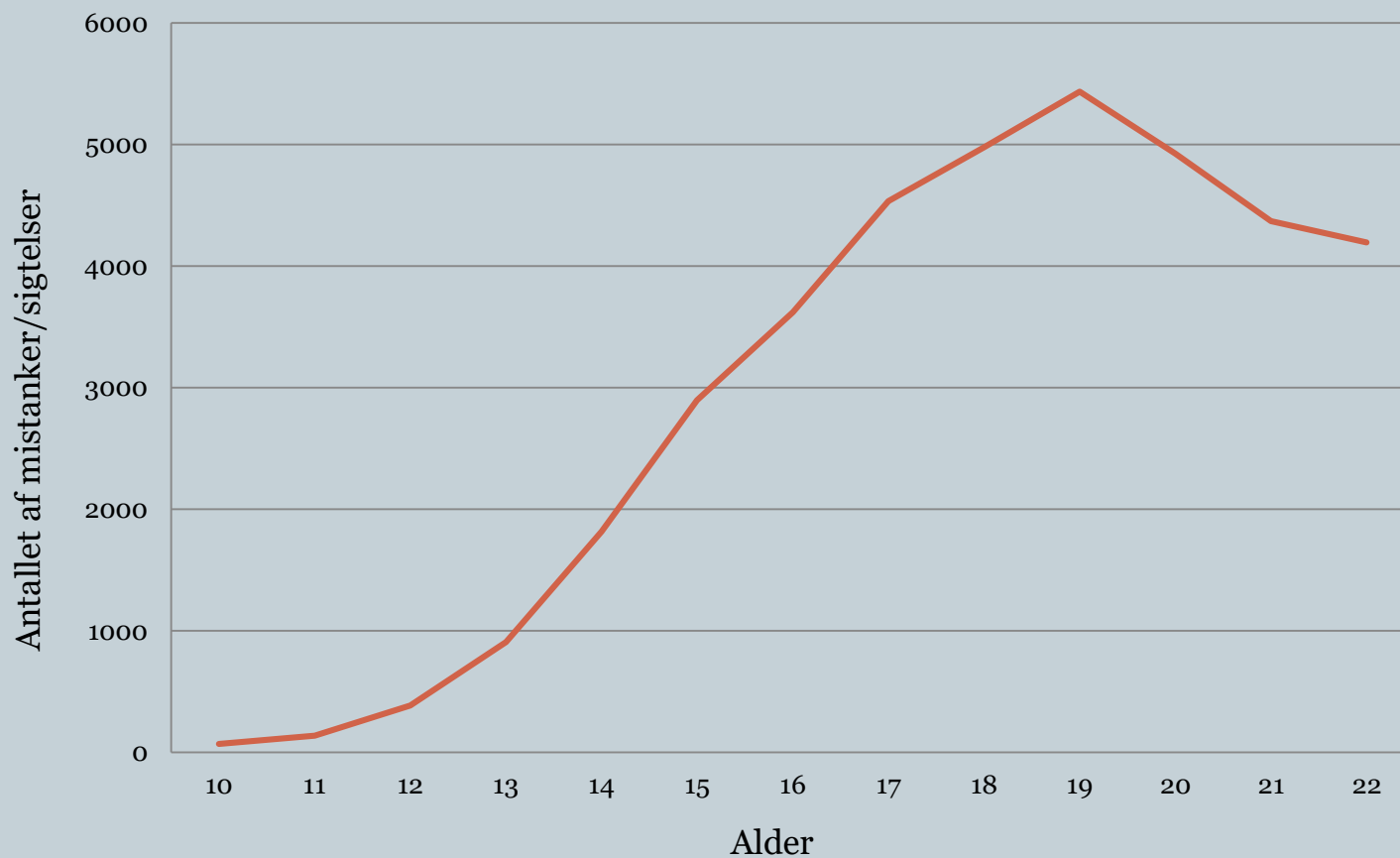

- Påvirker den kriminelle lavalder unges tilbøjelighed til at begå kriminalitet?
  - Havde reformen af den kriminelle lavalder en generalpræventiv effekt?
- Har det betydning, hvilke officielle reaktioner de unge møder, når de begår kriminalitet for deres fremtidige kriminalitet og uddannelse?
  - Var der en afskrækkende eller stemplingseffekt for de 14 årige, som fik deres sag behandlet i det strafferetslige system?

Aldersgrænse for at retsforfølge børn og unge?

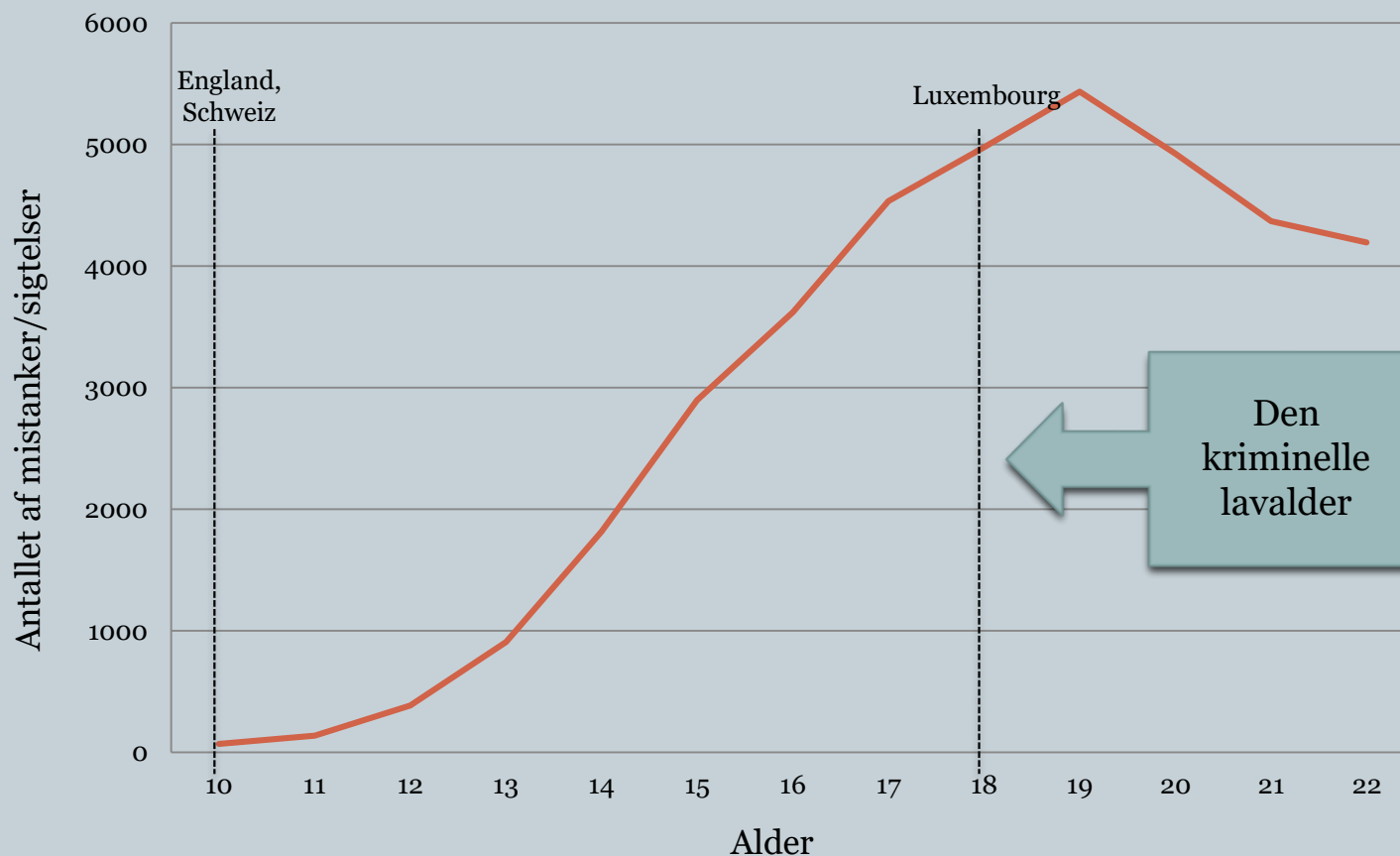
Figur 1. Age-Crime Curve, antallet af mistanker/sigtelser 10-22-årige, Danmark, 2011.

Aldersgrænse for at retsforfølge børn og unge?

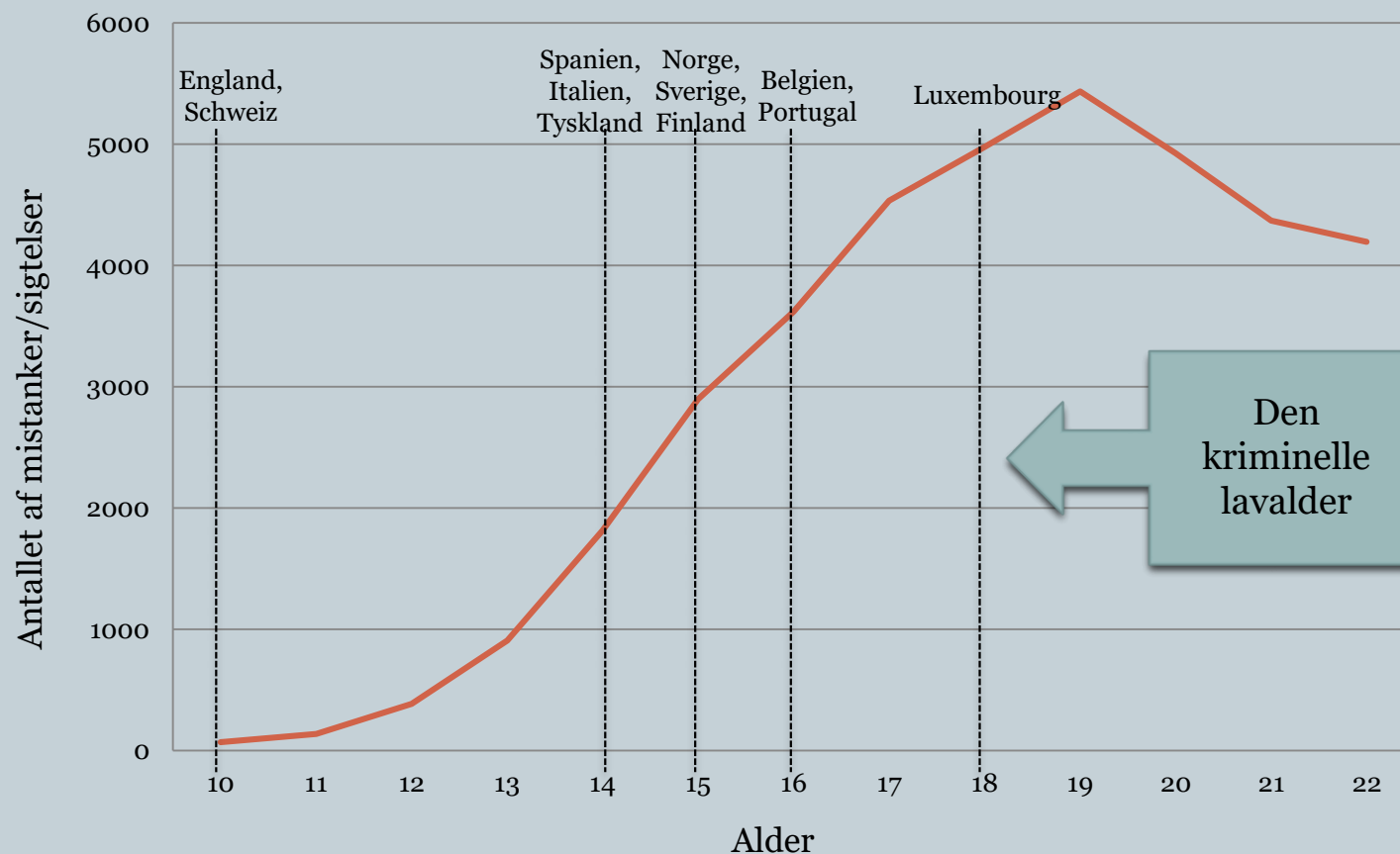
Figur 1. Age-Crime Curve, antallet af mistanker/sigtelser 10-22-årige, Danmark, 2011.

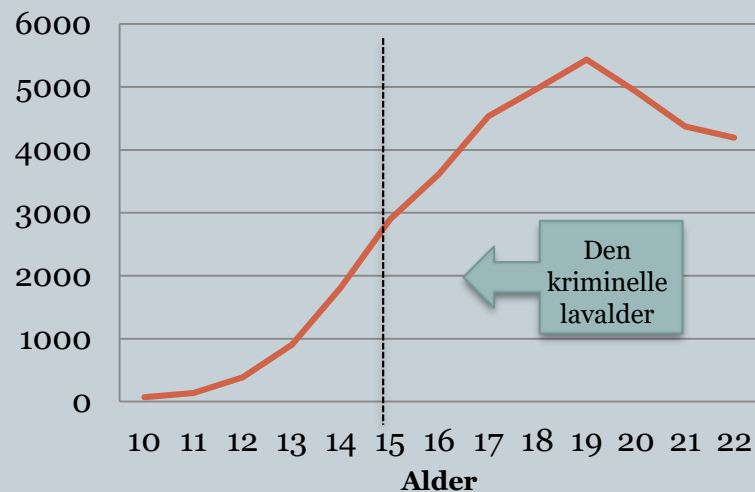
Aldersgrænse for at retsforfølge børn og unge?

Figur 1. Age-Crime Curve, antallet af mistanker/sigtelser 10-22-årige, Danmark, 2011.

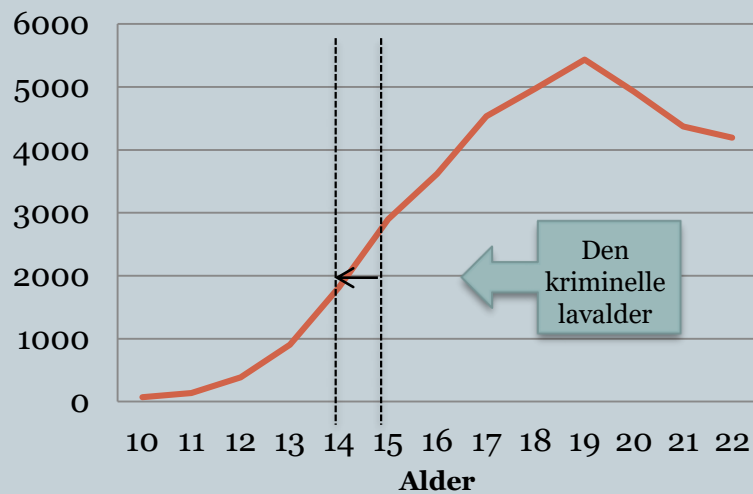

Reform af den kriminelle lavalder i Danmark

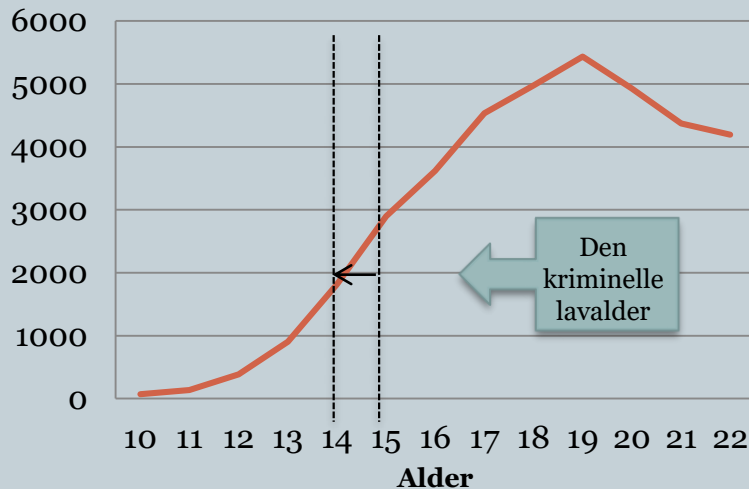

Reform af den kriminelle lavalder i Danmark

Reform af den kriminelle lavalder i Danmark

- I. Generalpræventiv effekt:
Den indfører strengere sanktioner til en yngre aldersgrupper fra den ene dag til den anden.
- II. Individuel præventiv effekt:
Den skaber variation i aldersgrænserne for at retsforfølge unge i retssystemet.

Tidligere studier

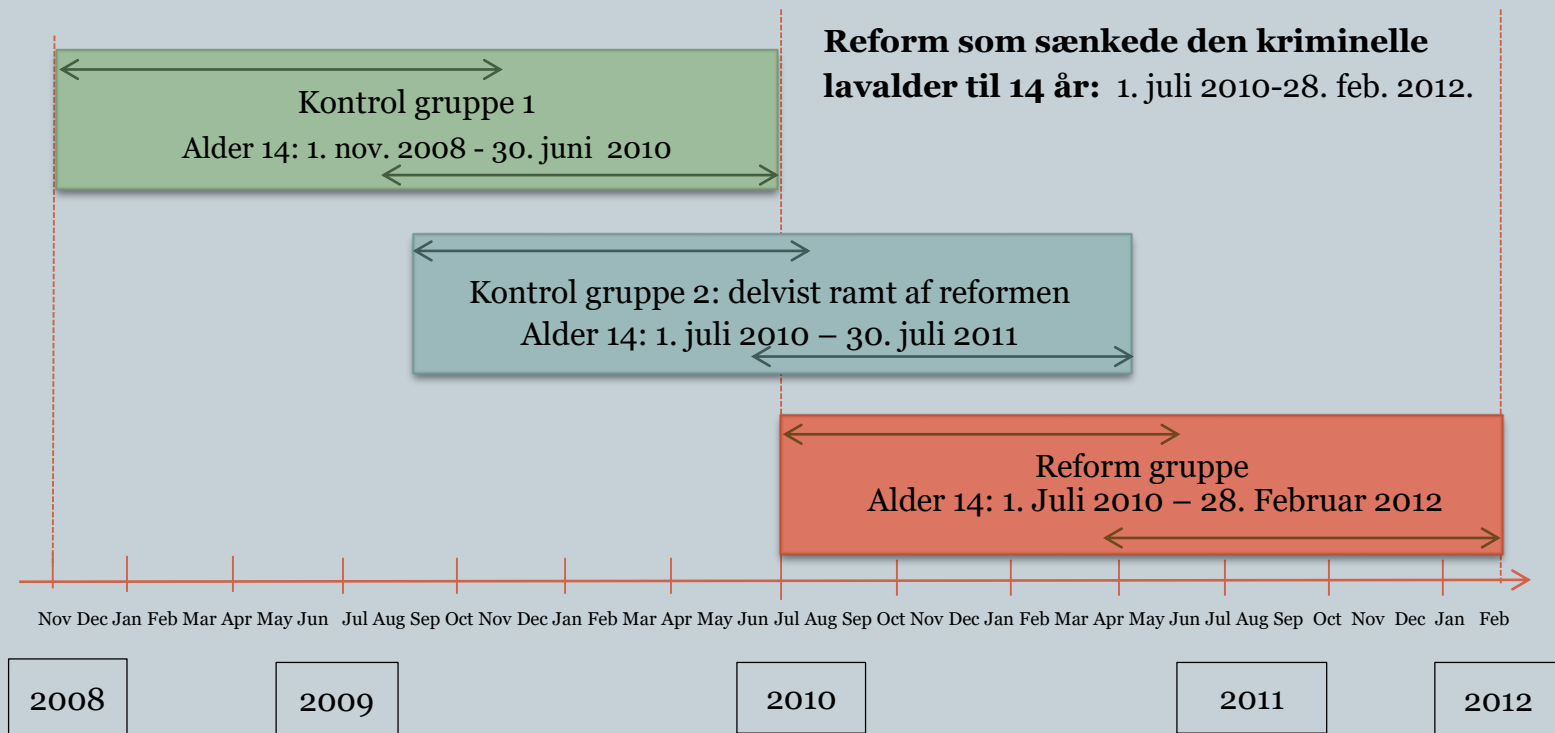
- Betydning af aldersgrænser i retssystemet for unge:
  - Myndighedsalderen/Age of majority: Lee & McCrary (2017), Hjalmarsson (2009), Hansen & Wadell (2014).
  - Sammenligning mellem stater i USA: Levitt (1998).

- Betydning af officielle reaktioner/sanktioner for unge:
  - Transferred juveniles: Loeffler & Grundwald (2015).
  - Fængsling: Aizer & Doyle (2015).
  - Selvrapporterede data: fx Farrington (1977), Bernburg & Krohn (2003), Morris and Piquero (2013), Wiley, Slocum & Esbensen (2013), Liberman m. fl. (2014).
  - Effekter på uddannelse (fængsel og retssystem): fx Aizer & Doyle (2015), Hjalmarsson (2008) & Sweeten (2006).
  - Systematisk review: Petrosino, Turpin-Petrosino og Guckenburg (2010).

Datagrundlag

- **Population:** Fødselskohorter fra 1993-1999 (N=512,369).
- **Register data:** Oplysninger for årene 1980-2014 for børnene og deres forældre.
- **Kriminalitets oplysninger:** Data fra politiet om børn under den kriminelle lavalder (kategorien: 'sigtet barn') og data fra Danmarks Statistik om sigtelser og afgørelser for personer over den kriminelle lavalder.
- **Outcome:** Månedlige observationer for sigtelser (og 'sigtet barn') for straffelovsovertrædelser.
- **Kontrol variable:**
  - Demografi: alder, køn, etnicitet, fødselsvægt, .
  - Socioøkonomisk baggrund (barnets 9. år): forældres indkomst, beskæftigelse og uddannelse.
  - Indikatorer for sociale problemer (barn 0-10år): teenage forældre, barnet bor ikke hjemme, barnet har ADHD(diagnose/Ritalin), barnet får andre lægemidler, forældrenes registrerede kriminalitet og barnets tidligere kriminalitet (10-13 år).

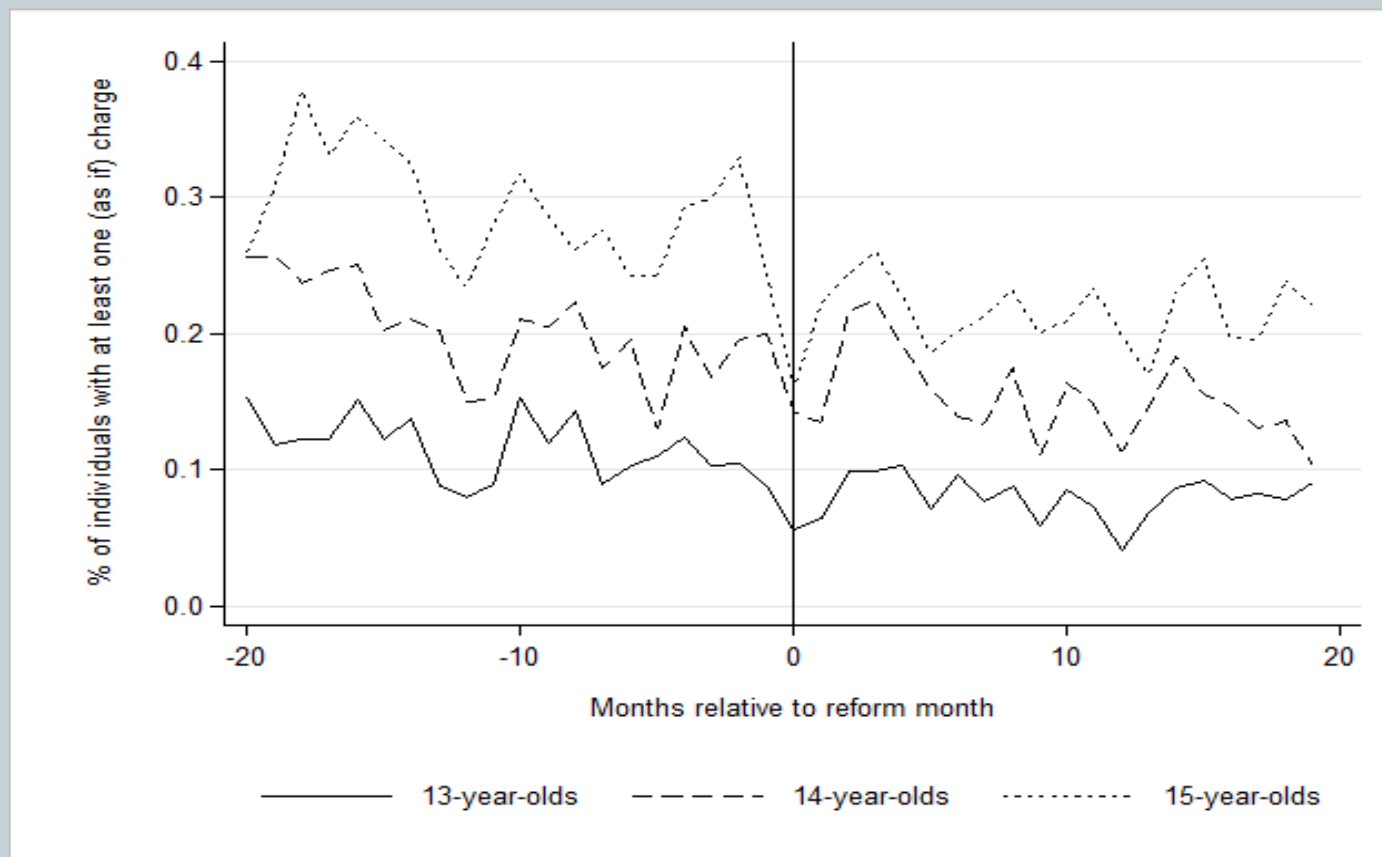
Undersøgelsens design: Naturligt Eksperiment

Kriminalitetsrater for 13-,14- og 15 årige

Figur 2. Prævalens af registrerede mistanker/sigtelser (straffelov) for per måned for, population: 13-, 14- og 15 årige.

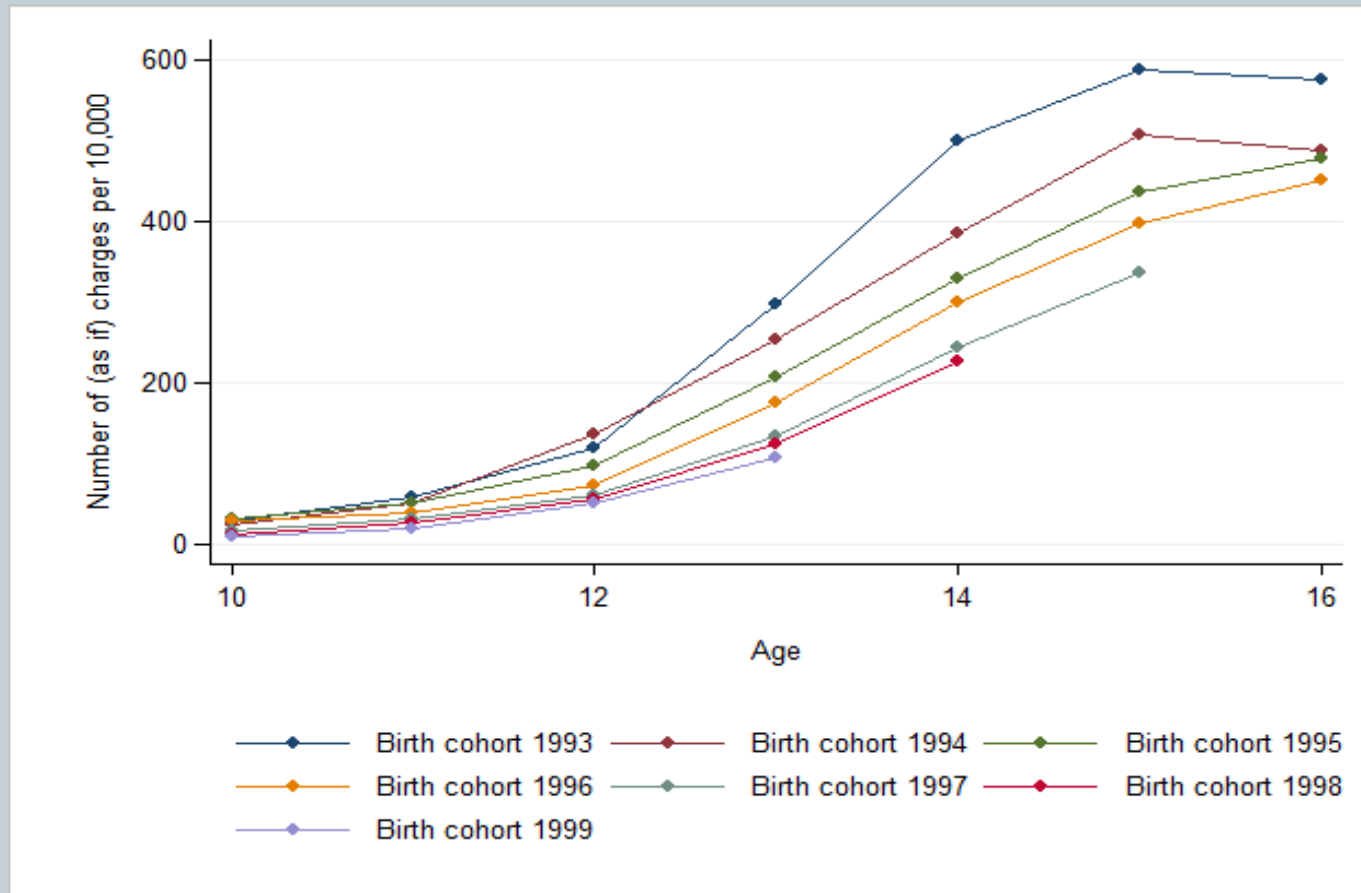

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Age-crime-curves

Figur 3. Antal mistanker/sigtelser per 10.000, for de 10-16 årige født i 1993-1999.

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Empirisk model

- Panel data model:

$$y_{jt} = f(\text{Reform\_dist}_{jt}) + \alpha \text{Reform}_{jt} + \mathbf{X}_{jt}\boldsymbol{\beta}_1 + \mathbf{Z}_j\boldsymbol{\beta}_2 + u_{jt}$$

- Hvor:
  - y_{jt} (0/1) hvis barnet j er sigtet med mindst en straffelovsovertrædelse i måned t .
  - Reform_{jt} er en dummy variabel for, hvorvidt reformen er indtrådt for barn j i måned t .
  - $f(\cdot)$ er et første grads polynomium for afstanden i tid til reform datoen.
  - $\mathbf{X}_{jt}$ består af alder i måneder og dummier for kalendermåned.
  - $\mathbf{Z}_j$ består af variabler målt på et bestemt tidspunkt (når barnet er 9 år): karakteristika for barnet og forældre og dummier for politidistrikt.
  - u_{jt} er fejllædet.
  - α er vores koefficientestimat af interesse; måler effekten af ikrafttrædelse af reformen på formelle sanktioner for straffelovsovertrædelser begået af 14-årige børn.
- Vi estimerer separate modeller for 13-årige, 14-årige og 15-årige.

Resultater: Registrerede sigtelser for 14 årige

Tabel 1. Reform effekter, outcome: månedlige kriminalitetsrater (kun straffelovsovertrædelser)

	I	II	III	IV	V	VI
Reform effekt: Juli 2010 - Februar 2012	-0.00012 (0.00013)	0.00003 (0.00013)	0.00003 (0.00013)	0.00017 (0.00015)	0.00018 (0.00015)	0.00017 (0.00015)
Antal måneder før reform (20-1, ellers 0)	0.00001 (0.00001)	0.00002* (0.00001)	0.00002* (0.00001)	0.00003** (0.00001)	0.00002** (0.00001)	0.00002** (0.00001)
Antal måneder under reform (1-19, eller 0)	-0.00001 (0.00001)	-0.00002** (0.00001)	-0.00002* (0.00001)	-0.00003** (0.00001)	-0.00002* (0.00001)	-0.00002* (0.00001)
Kontrol variable:						
Alders specifikation	No	Linear	Dummies	Dummies	Dummies	Dummies
Kalender måned	No	No	No	Yes	Yes	Yes
Barnets baggrundskarakteristika	No	No	No	No	Yes	Yes
Forældre karakteristika	No	No	No	No	Yes	Yes
Politi distrikt dummier	No	No	No	No	No	Yes
Observationer	1,955,508	1,955,508	1,955,508	1,955,508	1,955,508	1,955,508
Individer	162,959	162,959	162,959	162,959	162,959	162,959

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Note: Robuste standard fejl angivet i parentes, 'clustered' på individ niveau, * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

Kontrol variable: Kalender måned, antal måneder relative til reform, alder, etnicitet, fødselsvægt, forældres indkomst, beskæftigelse og uddannelse, familietype (kerne, enlig forældre, forældre med ny partner, barnet bor ikke hjemme), barnet ADHD, barnet får andre lægemidler, barnets tidligere kriminalitet (10-13 år) og forældres kriminalitet.

Resultater: Registrerede sigtelser for 13- og 15 årige

Tabel 2. Reform effekter, outcome: månedslige kriminalitetsrater (kun straffelovsovertrædelser)

	I	II	III	IV	V	VI
13 årige: reform effekter	-0.00036*** (0.00009)	-0.00019** (0.00009)	-0.00019** (0.00009)	-0.00014 (0.00011)	-0.00010 (0.00011)	-0.00010 (0.00011)
Observationer	1,903,320	1,903,320	1,903,320	1,903,320	1,903,320	1,903,320
Individer	158,610	158,610	158,610	158,610	158,610	158,610
15 årige: reform effekter	-0.00053*** (0.00015)	-0.00043*** (0.00016)	-0.00043*** (0.00016)	-0.00024 (0.00018)	-0.00023 (0.00018)	-0.00023 (0.00018)
Observationer	1,972,224	1,972,224	1,972,224	1,972,224	1,972,224	1,972,224
Individer	164,352	164,352	164,352	164,352	164,352	164,352
Kontrol variable:						
Alders specifikation	No	Linear	Dummies	Dummies	Dummies	Dummies
Kalender måned	No	No	No	Yes	Yes	Yes
Barnets baggrundskarakteristika	No	No	No	No	Yes	Yes
Forældre karakteristika	No	No	No	No	Yes	Yes
Politi distrikt dummier	No	No	No	No	No	Yes

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Note: Robust standard fejl angivet i parentes, 'clustered' på individ niveau, * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

Kontrol variable: Kalender måned, antal måneder relative til reform, alder, etnicitet, fødselsvægt, forældres indkomst, beskæftigelse og uddannelse, familietype (kerne, enlig forældre, forældre med ny partner, barnet bor ikke hjemme), barnet ADHD, barnet får andre lægemidler, barnets tidligere kriminalitet (10-13 år) og forældres kriminalitet.

Robusthedsanalyser

- **Populationer:**

- Dreng
- Piger
- Uden tidligere kriminalitet
- Med tidligere kriminalitet

- **Typer af straffelovs-overtrædelser:**

- Vold
- Indbrud
- Butikstyveri
- Tyveri af køretøjer
- Hærværk

- Alle typer overtrædelser

- **Model specifikationer:**

- Måling af reform:

- ✦ Dummy for reform måned.
- ✦ Afstand til reform (2. & 3. ordens polynomier).
- ✦ Inkluderer 14 årige efter reformen.
- ✦ Udelukke 14 årige tættest på reformen.
- ✦ Udelukke 14 årige længst væk fra reformen.

- Annoncerings effekter:

- ✦ Ekskludere 14 årige fra 17 marts til 30 juli 2010.
- ✦ Medieomtale (okt.2009).

Forskningsspørgsmål

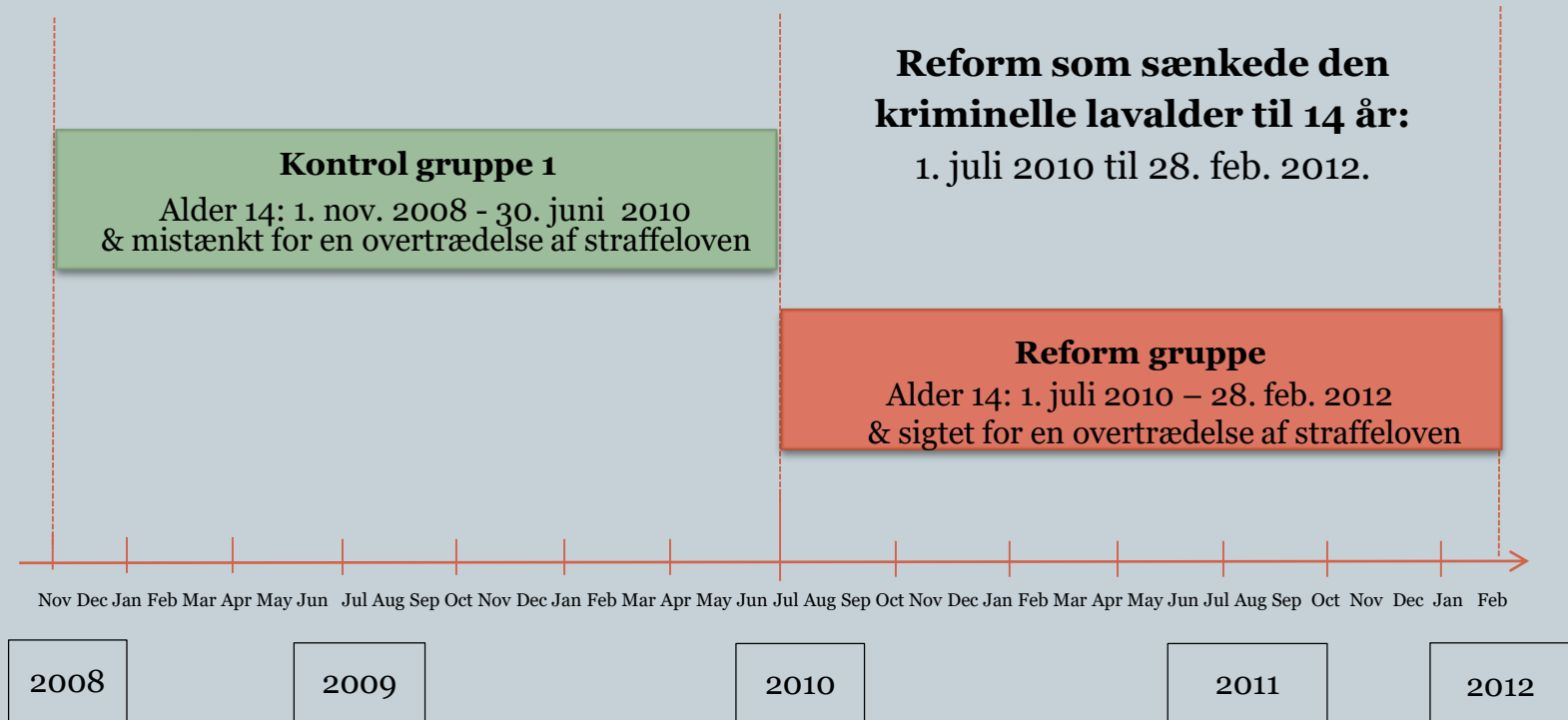
- Påvirker den kriminelle lavalder unges tilbøjelighed til at begå kriminalitet?
  - Havde reformen af den kriminelle lavalder en generalpræventiv effekt?
  - **Nej - vi kan ikke se lavere kriminalitetsrater hos de 14 årige under reformen.**
- Har det betydning, hvilke officielle reaktioner de unge møder, når de begår kriminalitet for deres fremtidige kriminalitet og uddannelse?
  - Var der en afskrækkende eller stemplingseffekt for de 14 årige, som fik deres sag behandlet i det strafferetslige system?

Data & Metode

- Reformen: ændrer aldersgrænsen for retsforfølgelse, dom samt evt. sanktion og plettet straffeattest for unge kriminelle fra en dag til den næste.
- Population: 14 årige som er mistænkt ('sigtet barn') eller sigtet for en straffelovsovertrædelse før eller under reformen (n=1569).
- Outcome: recidiv til en straffelovsovertrædelse indenfor 18 måneder.
- Metode: OLS-modeller (+ Cox proportional hazard models).

Undersøgelsens design: Analyse 2

Resultater: recidiv 3-18 måneder for de 14 årige

Tabel 3. Recidiv rater for 14 årige, som er mistænkt/sigtet for en straffelovsovertrædelse

<i>Recidiv</i>	Pre-reform (obs.=893)	Post-reform (obs.=676)	Forskel & t-test
3 måneder	0.17	0.18	0.01
6 måneder	0.22	0.24	0.02
9 måneder	0.26	0.29	0.04
12 måneder	0.29	0.34	0.05*
15 måneder	0.32	0.38	0.05*
18 måneder	0.36	0.41	0.05*

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Note: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ for t-test for forskelle mellem treatment and control gruppe.

Resultater: recidiv 3-18 måneder

Tabel 4. Effekt af reformen, outcome: recidiv 3,6,9,12,15 og 18 (straffelov), population: 14 årige straffelovsovertrædere

	I	II	III	IV
Effekt af reform recidiv 3 måneder	0.0121	0.0228	0.0235	0.0198
Effekt af reform recidiv 6 måneder	0.0224	0.0336*	0.0332	0.0300
Effekt af reform recidiv 9 måneder	0.0391**	0.0495***	0.0420**	0.0365**
Effekt af reform recidiv 12 måneder	0.0535**	0.0673***	0.0540***	0.0450***
Effekt af reform recidiv 15 måneder	0.0525**	0.0663***	0.0550**	0.0414**
Effekt af reform recidiv 18 måneder	0.0507**	0.0650***	0.0516***	0.0375**
Kontrol variable:				
Kalender måned	No	Yes	Yes	Yes
Gerningsalder og type overtrædelse	No	Yes	Yes	Yes
Barnets baggrundskarakteristika	No	No	Yes	Yes
Forældre karakteristika	No	No	No	Yes
Observationer	1,569	1,569	1,569	1,569

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Note: Robuste standard fejl angivet i parentes, 'clustered' på politi distrikt, * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

Resultater: uddannelse

Tabel 5. Effekt af reformen, outcome: 9.klasse før 17 år, population: 14 årige straffelovsovertrædere

	I	II	III	IV	Observationer
Indskrevet i 9. kl.	-0.0448***	-0.0514***	-0.0525***	-0.0481***	1,569
Deltaget i 9. kl. Afgangsprøver (0/1)	0.0109	0.0034	0.0119	0.0216	1,569
<i>Type af skole</i> (hvis indskrevet 9. kl.)					
Alm. Skole	-0.0408	-0.0452*	-0.0492*	-0.0379	1,421
Efterskole	0.0428**	0.0402**	0.0481**	0.0457**	1,421
Special skoler	0.0075	0.0084	0.0068	0.0030	1,421
<i>Karakter</i> (betinget på deltagelse)					
Dansk (årsprøve)	-0.0579	-0.0651	-0.0690	-0.0353	1,016
Dansk (eksamen)	-0.1270***	-0.1396***	-0.1196***	-0.1015**	1,021
Matematik (årsprøve)	-0.0512	-0.0597	-0.0563	-0.0211	1,008
Matematik (eksamen)	-0.1032**	-0.1045**	-0.0816	-0.0561	996
Kontrol variable:					
Kalender måned	No	Yes	Yes	Yes	
Gerningsalder og type overtrædelse	No	Yes	Yes	Yes	
Barnets baggrundskarakteristika	No	No	Yes	Yes	
Forældre karakteristika	No	No	No	Yes	

Data kilde: Administrative registerdata fra Politi og Danmarks Statistik.

Note: Robust standard fejl angivet i parantes, clusterede på politi distrikt, * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

Robusthedsanalyser

- **Populationer:**

- Dreng
- Pige
- Uden tidligere kriminalitet
- Med tidligere kriminalitet
- Uden voldskriminalitet
- Uden hærværk

- **Recidiv og uddannelse:**

- Unge *med* recidiv 18 mdr.:
  - ✦ Mindre udstrækning indskrevet i 9. kl.
- Unge *uden* recidiv 18 mdr.:
  - ✦ Højere grad på efterskole.
  - ✦ Lavere karakterer i dansk.

Forskningsspørgsmål

- Påvirker den kriminelle lavalder unges tilbøjelighed til at begå kriminalitet?
  - Havde reformen af den kriminelle lavalder en generalpræventiv effekt?
  - **Nej - vi kan ikke se lavere kriminalitetsrater hos de 14 årige under reformen.**
- Har det betydning, hvilke officielle reaktioner de unge møder, når de begår kriminalitet for deres fremtidige kriminalitet og uddannelse?
  - Var der en afskrækkende eller stemplingseffekt for de 14 årige, som fik deres sag behandlet i det strafferetslige system?
  - **Ingen afskrækkende effekter – men derimod stemplingseffekter.**

Konklusion (1)

- **Ingen generalpræventiv effekt:**

- Der er ikke lavere kriminalitets rater for de 14 årige under reformen.
- Resultaterne er robuste for mange forskellige modelspecifikationer og restriktioner af populationen.
- Der er ingen 'spill-over' effekter til de 13 åriges kriminalitet.

- **Ingen individuel præventiv effekt – men 'labelling'/stemplings-effekter:**

- De 14 årige, som fik deres sag behandlet i retssystemet, har:
  - ✦ Højere recidiv rater
  - ✦ Lavere deltagelse i 9. klasse.
  - ✦ Mindre sandsynlighed for at gå i almindelige folkeskoler og højere sandsynlighed for at gå på efterskoler.
  - ✦ Lavere karakterer i 9. klasse.

Konklusion (2)

- De ændringer, som reformen i 2010-2012 medførte, havde ikke en afskrækkende effekt på 14 årige generelt i forhold til at begå kriminalitet, og de 14 årige, som blev mødt af det 'nye system' klarer sig dårligere end de 14 årige, som begik kriminalitet før reformen.
- Hvis man ønsker at mindske kriminaliteten blandt børn og unge og sikre dem den bedste skolegang, viser resultater fra denne undersøgelse, at et system med mindre 'indblanding'/reaktioner fra retsmyndighedernes side er at foretrække.
- Blandt de 14 årige, som fik en fældende afgørelse i 2011, var 71 procent bøder, 18 procent betinget domme og 2 procent ubetingede domme (inkl. ungdomssanktion) (Danmarks Statistik, 2012).

Tak for jeres opmærksomhed

STUDIET ER FINANSIERET AF TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER OG

UDGIVET SOM ECON AU WORKING PAPER 2017-10:

[HTTP://ECON.AU.DK/RESEARCH/PUBLICATIONS/ECONOMICS-WORKING-PAPERS/2017/](http://econ.au.dk/research/publications/economics-working-papers/2017/)

ANNA PIIL DAMM

EMAIL: apd@econ.au.dk

BRITT ØSTERGAARD LARSEN

EMAIL: BRLA@KORA.DK